

Raadsvoorstel

Datum gemeenteraad: 29 mei 2018 Portefeuillehouder: Peter Verheij	Datum voorstel: 24 april 2018 Auteur: Gerard van Andel Samenlevingsagenda: nee
--	--

Onderwerp:

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet 2017.

Voorstel:

- 1. In te stemmen met bijgevoegde aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet 2017*
- 2. Deze instemming te baseren op de juistheid van de in de aanvraag genoemde maatregelen gericht op vermindering van het aantal bijstandsgerechtigden.*
- 3. Een daartoe strekkende verklaring, volgens bijgevoegd model, beschikbaar te stellen.*

Inleiding

Evenals in voorgaande jaren worden gemeenten waar de kosten van bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies leiden tot een tekort op de rijksuitkering, in de gelegenheid gesteld om een aanvullende vergoeding te ontvangen via de Vangnetuitkering. In voorgaande jaren heeft Alblasserdam van die mogelijkheid gebruik gemaakt en ook in 2017 is er aanleiding om een dergelijk verzoek in te dienen.

Beoogd resultaat

Het beoogde resultaat is het in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op de kosten van bijstandsverlening en loonkostensubsidie.

Argumenten

1.1 Het voorstel past in het samenwerkingsmodel

De uitvoering van de Participatiewet ligt voor een groot deel van de SDD (als onderdeel van de GRD) en voor wat betreft het toekennen van bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidie volledig.

De SDD heeft aangegeven dat, op grond van de omvang van de toegekende bijstandsuitkeringen in relatie tot de rijksbijdrage, voldoende aanleiding is om een aanvraag in het kader van de Vangnetuitkering in te dienen.

De rijksbijdrage wordt niet aan de GRD maar aan de afzonderlijke gemeenten toegekend, om die reden dient ook elke afzonderlijke gemeente te besluiten tot het indienen van een aanvraag.

1.2 Rol van de gemeenteraad

Naast de verklaring van het college van burgemeester en wethouders, dient ook de gemeenteraad instemming te verlenen.

De instemming van de gemeenteraad heeft uitsluitend betrekking op de volledigheid van de aanvraag en niet op de inhoudelijkheid van de genomen maatregelen zoals die in de verklaring zijn genoemd.

Kanttelingen

Geen

Financiën

Geen

Uitvoering

Na besluitvorming zal de verdere uitvoering worden verzorgd door de SDD.

Communicatie

Niet van toepassing. Betreft een administratief besluit.

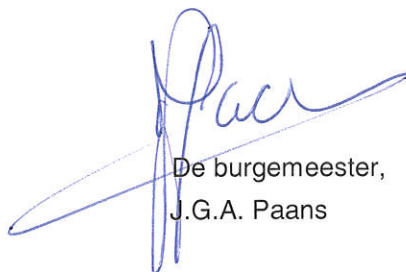
Bijlagen

Verklaring college

Concept instemmingsverklaring gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

De secretaris,
S. van Heeren
b.a.

De burgemeester,
J.G.A. Paans

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wettelijke basis

De voorwaarden voor een vangnetuitkering over 2017 zijn vastgesteld in 2016 (besluit van 5 oktober 2016 tot aanpassing van het Besluit Participatiewet, staatsblad 2016, 355). Bij de nadere voorbereiding van de vangnetuitkering over 2017 bleek dat een aantal regels over het vangnet in het Besluit Participatiewet (BPw) tot onduidelijkheid leidde. Dit was de aanleiding om het BPw met betrekking tot het vangnet op vier punten te verduidelijken. Het BPw wordt gewijzigd per 1/01/2018.

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring college eerste verzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring college bij vervolgvraag kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw komt per 1/01/2018 te staan dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2017 dient uiterlijk op woensdag 15 augustus 2018 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na woensdag 15 augustus 2018 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verplichting gaat verder dan het tijdelijk vangnet, waarbij het feitelijk uitvoeren van maatregelen niet vereist was. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2017 kunt u vinden op: toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevendenden in het Sociaal Domein, wil in het najaar van 2017 regionale bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op: het analyseren van oorzaken en omvang van een tekort, maatregelen om een tekort te reduceren en de beoogde effecten daarvan.

1b. Verklaring college bij een volgend verzoek

Indien uw gemeente over 2015 en/of over 2016 een vangnetuitkering is verleend, vult u 1b in en laat u 1a leeg. 1b bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van omvang en oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening

Het college van de tekortgemeente verklaart dat zij maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de tekortgemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

A. Analyse van omvang en oorzaken van het tekort

In 2017 is het bijstandsbestand in Alblasserdam lichtelijke gedaald. Daar waar de teller per 1 januari 2017 nog op 324 uitkeringsdossiers stond, was de eindstand op 31 december 316 dossiers. Een daling van 2,5%. Een positieve ontwikkeling dus, die mede te danken is aan het verbeterde economische klimaat landelijk, maar ook in de regio. Het aantal vacatures is fors toegenomen, waardoor het aantal plaatsingen van uitkeringsgerechtigden bij werkgevers ook een stijging liet zien. De besparingen van de gerealiseerde uitstroom zijn nog niet volledig zichtbaar in de financiële cijfers. Immers, hierin treedt altijd een vertraging op. Tegelijkertijd was de inzet van re-integratie instrumenten nodig om plaatsingen mogelijk te maken. Hierbij kan worden gedacht aan inzet van loonkostensubsidie, jobcoaching en de baanbonus. In onderdeel B zal hier nader op worden ingezoomd.

De regio Drechtsteden blijkt uit de cijfers nog steeds een gunstig vestigingsklimaat te hebben voor de doelgroep van de Participatiewet. In 2017 zijn er 361 uitkeringsdossiers opgestart als gevolg van verhuizingen naar de Drechtsteden. In 18 gevallen ging het om een verhuizing naar Alblasserdam. Het college heeft hier beperkt invloed op, door hierin o.a. gezamenlijk op te trekken met de wooncorporaties. Ook op de bevolkingssamenstelling in Alblasserdam heeft het college beperkte invloed. Denk aan de verhouding autochtonen/allochtonen en de Human Capital Index, zorggebruik, verslavingen, etc, welke een voorspellende waarde hebben voor instroom in de bijstand.

Een belangrijke factor die door het college wel kan worden beïnvloed, is preventie. Voorkomen is beter dan genezen. In de Drechtsteden, en dus ook in Alblasserdam, wordt hier op verschillende manieren invulling aan gegeven. Wanneer inwoners zich voor een bijstandsuitkering melden, wordt in eerste instantie altijd naar de mogelijkheden gekeken om instroom in de bijstand te voorkomen. Hierbij valt te denken aan het matchen met een werkgever of het doorgeleiding naar een opleiding. In onderdeel B meer hierover. Daarnaast wordt nauw met het UWV samengewerkt, om ervoor te zorgen dat inwoners die tegen het einde van de looptijd van hun WW-uitkering zitten, niet instromen in de bijstand.

De afgelopen jaren is telkens fors ingezet op uitstroom uit de bijstand. Tegelijkertijd is de instroom de afgelopen jaren eveneens hoog geweest. Wanneer deze instroom nader onder de loep wordt

genomen, is de constatering dat de instroom flink is beïnvloed door de huisvesting van statushouders; een doelgroep waarvan de verwachting is dat deze door verschillende omstandigheden (taalbeheersing, opleiding, psychosociale problematiek) extra aandacht nodig heeft om duurzaam uit te kunnen stromen.

B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren

Interne maatregelen

De gemeente Alblisserdam maakt onderdeel uit van de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden. In de Drechtsteden worden verschillende maatregelen getroffen om het bijstandsbestand te beïnvloeden en de tekorten daarmee te verkleinen. In alle 6 de regiogemeenten, dus ook in Alblisserdam, wordt wat betreft de Participatiewet hetzelfde regionale beleid gevoerd. De Sociale Dienst Drechtsteden is hierin de uitvoerende instantie.

De belangrijkste en meest effectieve maatregel die kan worden ingezet, is toeleiding naar werk. Zoals eerder vermeld lukte dat de afgelopen jaren goed.

De belangrijkste uitstroom- stimulerende instrumenten die hierbij worden ingezet zijn de volgende:

- Loonkostensubsidie en detacheringen: de doelgroep met een verdien capaciteit van 50-80% kan gedetacheerd worden met loonkostensubsidie. De loonkostensubsidie wordt verstrekt om de werkgever voor de verminderde productiviteit te compenseren. Tot de doelgroep loonkostensubsidie behoren personen van wie is vastgesteld dat zij met voltijdse arbeid niet in staat zijn tot het verdienen van het wettelijk minimumloon, doch wel mogelijkheden hebben tot arbeidsparticipatie. Eind 2017 is extra ingezet op het detacheren van inwoners met een bijstandsuitkering, met positieve resultaten tot gevolg.
- Jobcoaching: bij plaatsingen van de doelgroep met een arbeidsbeperking wordt vaak begeleiding geboden in de vorm van jobcoaching. Het doel van jobcoaching is om de belanghebbende te begeleiden naar een situatie waarin hij/zij uiteindelijk zonder, of met zo min mogelijk begeleiding regulier aan het werk kan bij een werkgever. Het gaat er dus om de plaatsing zo duurzaam mogelijk te maken en de werknemer te laten groeien;

- Baanbonus: een ander instrument dat wordt ingezet om duurzame uitstroom te bevorderen, is de baanbonus. De baanbonus is een tegemoetkoming voor een werkgever die een persoon uit de doelgroep Participatiewet vooraf de zekerheid biedt op een arbeidsovereenkomst van minimaal 6 maanden, op basis waarvan deze persoon uitkeringsonafhankelijk moet worden. Met andere woorden, zonder deze arbeidsovereenkomst zou belanghebbende nog (deels) in de uitkering zitten;
- Plan rondom statushouders: statushouders hebben door verschillende omstandigheden een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Denk aan taal, opleiding, werknemersvaardigheden, maar zeker ook de psychosociale problematiek waar een groot deel van de doelgroep mee kampt. Om deze reden is eind 2016 het project Impuls Statushouders gelanceerd in de Drechtsteden. Kort gezegd houdt de aanpak in dat vanaf het moment van huisvesting in een van de Drechtsteden, werk wordt gemaakt van de re-integratie/participatie van statushouders. Dit wordt gedaan door o.a. een welkomstmodule (het reilen en zeilen in NL), taalwerkstages, inzet vanuit een menukaart (met o.a. cursussen en opleidingen) en plaatsingen bij werkgevers;
- Project Werk als beste zorg: 'Werk als beste zorg' is een project om, samen met zorgaanbieders geestelijke gezondheid, mensen met psychische problematiek naar werk te begeleiden als alternatief voor dure begeleiding en zorg. De sociale dienst en Yulius hebben voor het invullen van deze vorm van werk gezamenlijk een subsidieaanvraag gedaan. Na de zomer is de aanvraag gehonoreerd en is het project versterkt.

Deze uitstroom-stimulerende inzet heeft de afgelopen jaren positieve resultaten tot gevolg gehad. Vorig jaar is het bestand fors gedaald met 2,0%, wat gelijkstaat aan 153 uitkeringsdossiers. Dit betreft het *saldo* van de in- en uitstroom.

Los van deze instrumenten die worden aangewend om de uitstroom te bevorderen, wordt ook ingezet op preventie. Immers, het is altijd beter om te voorkomen dat inwoners instromen in de bijstand.

De belangrijkste instroom-beperkende maatregelen zijn de volgende:

- Instroompreventie aan de poort: bemiddeling direct naar werk of voorlichting over voorliggende voorzieningen;
- Inzet doelgroep max-WW: samenwerking met het UWV binnen Baanbrekend Drechtsteden door aanpak op max WW, waarbij vroegtijdig mensen met een WW-uitkering worden bemiddeld om zo te voorkomen dat zij uiteindelijk een bijstandsuitkering aanvragen.
- Actieve benadering van leerlingen uit praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en MBO Entree;
- Actieve benadering van voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie door de Matchmaker, in samenwerking met Bureau leerplicht en voortijdig schoolverlaten.

Met o.a. bovenstaande maatregelen is per eind 2017 een preventiequotum van 71% gerealiseerd. In andere bewoordingen: in 71% van de meldingen voor een bijstandsuitkering is instroom in de bijstand voorkomen.

Externe maatregelen

Naast de interne inspanningen, zijn verschillende externe activiteiten ontplooid met als doel het opdoen van inspiratie en kennis om in de gemeente Alblasserdam en in de rest van de regio toe te passen. Voorbeelden van deze externe maatregelen zijn:

- Deelname aan bijeenkomsten van de Programmaraad: de Programmaraad organiseert een aantal keer per jaar de Praktijkdag van de Programmaraad. Op deze dag worden verschillende workshops georganiseerd, waarin kennis over uiteenlopende onderwerpen in het sociaal domein wordt gedeeld. Vanuit de Drechtsteden worden deze Praktijkdagen structureel bezocht;
- Deelname aan Platform Participatie en Werk: ook Stimulansz organiseert jaarlijks een aantal keer bijeenkomsten waarin telkens presentaties worden gegeven over actuele thema's uit het sociaal domein. Zeer handig om snel kennis te nemen van de laatste ontwikkelingen in het land en de Haagse politiek;
- Ook in 2017 is verschillende malen gebruikgemaakt van kennis van adviesbureaus, bijvoorbeeld inzake het beloningsbeleid in de bijstand. De adviezen worden altijd meegenomen in de overwegingen bij beleidsvorming. Met deze externe kennis en adviezen wordt het college in staat gesteld om keuzes beter te kunnen maken;
- Voor een subsidieaanvraag over 'werk als beste zorg' is samenwerking gezocht met het Erasmus MC. Erasmus MC is hierbij actief benaderd. Vaker wordt getracht om kennisinstituten aan te sluiten bij vraagstukken in Papendrecht en de overige Drechtsteden.

Nieuwe maatregelen

De afgelopen jaren is flink geïnvesteerd in de uitstroom, met mooie resultaten tot gevolg. Hiermee is het 'laaghangend fruit' echter wel meteen grotendeels geplukt. De doelgroep die overblijft, kenmerkt zich over het algemeen door een grotere mate van complexiteit, welke ervoor zorgt dat bemiddeling naar werk extra inzet vergt. Alternatieve ideeën zijn daarom nodig om het bijstandsbestand blijvend te kunnen laten afnemen. Hierna worden voorbeelden genoemd van activiteiten/projecten die hiertoe zijn opgezet:

- Pilot opkomen schulden jongeren: om jongeren weer perspectief in het leven te bieden, is in de Drechtsteden in 2017 gestart met de pilot 'Opkopen van schulden bij jongeren.' Het doel van deze pilot is om te bezien wat het effect is van het wegnemen van een deel van de stress op bijvoorbeeld de re-integratie naar werk;
- Project 'Niet werken werkt niet': wie in de bijstand zit en mogelijkheden heeft om te werken, moet ook werken. Dat is de opvatting achter dit project. Deze 'niet-willersaanpak' blijkt in de praktijk effectief. Na de eerste fase, waar 50 kandidaten aan hebben deelgenomen, zijn er 38 uitgestroomd naar werk. In de overige 12 gevallen is de uitkering opgeschort of beëindigd;
- Het huidige instrumentarium dat wordt ingezet in de bijstand, is met name werkgeversgericht. In het beleid zitten nog te weinig prikkels voor uitkeringsgerechtigden om zich uit de bijstand te werken. Aan een extern bureau is gevraagd om advies uit te brengen over hoe deze werknemersgerichte beloningsstructuur er uit zo kunnen zien. Met dit advies onder de arm wordt nu een beleidsvoorstel voorbereid;
- Stimuleren parttime werk: in sommige gevallen is parttime werk het maximaal haalbare voor een uitkeringsgerechtigde. Denk aan een alleenstaande moeder die naast de zorg voor haar kind(eren) slechts een aantal uur in de week tijd overhoudt om te werken.

C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

De opgave die de Drechtsteden met betrekking tot het sociaal domein hebben, is om inwoners te helpen in hun zoektocht naar zelfstandigheid. Daarbij is werk het meest effectieve middel. Immers, werk biedt structuur, het is een zinvolle dagbesteding- en ook niet onbelangrijk- met werk wordt

inkomen gegenereerd. Het beleid in de Drechtsteden is er dan ook op gericht om inwoners te helpen bij hun re-integratie. Tegelijkertijd worden werkgevers gecompenseerd wanneer zij personen uit de doelgroep van de Participatiewet in dienst nemen. Het is namelijk van belang dat alle inwoners een kans krijgen om zich te bewijzen, en daarvoor is het ook nodig om werkgevers over te halen om hen deze kans ook te bieden.

Met de maatregelen die worden getroffen wordt verwacht dat de instroom wordt beperkt en de uitstroom zoveel mogelijk wordt gestimuleerd. Dit zal uiteindelijk moeten leiden tot kostenbesparingen (kosten uitkering, bemiddeling, begeleiding, etc.), waarmee toekomstige tekorten worden tegengegaan. Het is moeilijk een inschatting te maken van het verwachte effect van de eerder genoemde interne en externe maatregelen. Duidelijk is echter, en dat laten cijfers uit het verleden zien, dat het structureel blijven inzetten op preventie en duurzame uitstroom nodig is om het bijstandsbestand te beteugelen. Hierbij is het belangrijk dat de blik naar buiten (inspiratie halen uit de rest van het land, inwinnen van advies) blijft bestaan en dat inzichten die hieruit worden verkregen worden meegenomen in de beleidsontwikkeling. Zodoende wordt constant gewerkt aan het hoofddoel: inwoners zo zelfstandig mogelijk mee te laten doen in de samenleving.

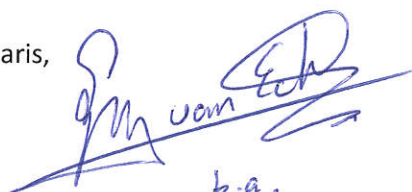
D. Ondertekening

Bij D volgt ondertekening. Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier).

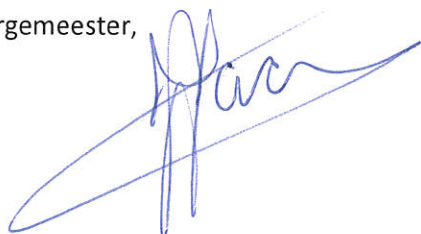
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Alblasserdam verklaart dat het voor 15 augustus 2018 aanvullende interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: 24-4-2018

De secretaris,

De burgemeester,

2. Instemming gemeenteraad

De instemming van de gemeenteraad heeft uitsluitend betrekking op de juistheid van de verklaring. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken.

Indien in de gemeenteraad of raadscommissie gesproken is over de maatregelen van het college biedt dit formulier ruimte om een samenvatting te geven van de opvattingen van de gemeenteraad of raadscommissie, het invullen van deze opvatting is niet verplicht. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2018.

De gemeenteraad van de gemeente [zet hier de naam van uw gemeente] stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Datum: 29-5-2018

Ondertekening

De voorzitter,

De griffier,

Opvattingen gemeenteraad of raadscommissie

In het tekstveld hieronder is ruimte voor een korte samenvattende toelichting waarin wordt ingegaan op de relevante onderdelen van het verslag van de bespreking in de gemeenteraad of in de raadscommissie, indien deze opvatting expliciet aan de orde is geweest.